

Ekonomski program Republike Hrvatske 2013.

prof. dr. sc. Branko Grčić
18. travnja 2013.

Zašto Ekonomski program?

- Izrada Ekonomskog programa Republike Hrvatske 2013. obveza je proizašla iz prihvaćanja poziva glavnog tajništva Europske komisije za **neformalnim uključivanjem RH u Europski semestar** prije datuma pristupanja EU
- Sudjelovanje u Europskom semestru i izrada dokumenata koji iz toga proizlaze obveza su svake države članice EU
- Sudjelovanje RH u Europskom semestru prilagođeno je njezinoj specifičnoj situaciji, što se očituje u formi i sadržaju dokumenta koji priprema, dok je **rok za dostavu** isti kao i za ostale države članice, točnije, **15. travnja 2013.** (isti je na zahtjev RH pomaknut na 18. travnja 2013.)

Europski semestar

- Europski semestar je **instrument koordinacije ekonomskih politika država članica EU i ekonomske politike EU** usmjerene ka ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020
- Ovogodišnji ciklus Europskog semestra traje od studenog 2012. do srpnja 2013. - započeo je objavom **Godišnjeg pregleda rasta** (*Annual Growth Survey*) koji definira EU prioritete u 2013. te daje smjernice za oblikovanje politika država članica i završit će usvajanjem **Posebnih preporuka po državama članicama** (*Country-specific recommendations*) od strane Vijeća koje definiraju mjere koje država članica treba provesti u narednom kratkoročnom razdoblju
- Radna je pretpostavka da će u slučaju RH Europski semestar završiti procjenom koju će dati Europska komisija u obliku **Staff Working Document** bez posebnih preporuka u 2013. te svojevrsnim zaključcima koji će biti doneseni na razini Vijeća

Ekonomski program (I)

- EPRH je dvodijelni dokument koji sadržajno odgovara Programu konvergencije i Nacionalnom programu reformi

- Slijedom toga, sadrži opis makroekonomskog okvira, deficita i javnog duga te javnih financija i definira **kratkoročne reformske mjere** koje pridonose ostvarenju jednom od pet prioriteta Godišnjeg pregleda rasta (*Annual Growth Survey*), kao i **dugoročne reformske mjere** koje pridonose ostvarenju jednom od pet glavnih ciljeva Strategije Europa 2020 (*Headline Targets*)

Ekonomski program (II)

- EPRH su izradili Ministarstvo financija i Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU u suradnji s resornim institucijama kroz rad **Tematske radne skupine za izradu Ekonomskog programa (TRS)**, a prema službenim Smjernicama Europske komisije za izradu dokumenta
- **Ministarstvo financija** bilo je odgovorno za organizaciju i koordinaciju procesa pripreme dijela Ekonomskog programa koji je srodan Programu konvergencije, a **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU** za organizaciju i koordinaciju procesa pripreme dijela Ekonomskog programa koji se odnosi na strukturne reforme te za objedinjavanje svih dijelova Ekonomskog programa u cjeloviti tekst
- U radu TRS sudjelovali su predstavnici svih ministarstva te predstavnici Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske, Ureda za udruge, Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, Agencije za upravljanje državnom imovinom, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Državnog zavoda za statistiku i Hrvatske narodne banke

Tijek pripreme Ekonomskog programa

Aktivnosti	Planirano	Izvršeno
Prvi sastanak TRS VII (dane upute za 1. zadatak)	14.12.2012.	
Definirane vrijednosti pet glavnih ciljeva Strategije Europa 2020 od strane resornih institucija	16.1.2013.	18.2.2013.
Predstavljanje Smjernica za izradu EPRH-a od strane EK u Bruxellesu	23.1.2013.	
Definirane pozicije prema pet prioriteta godišnjeg pregleda rasta od strane resornih institucija	31.1.2013.	7.2.2013.
Drugi sastanak TRS VII (dane upute za 2. zadatak)	8.2.2013.	
Izrađene i poslane sve mjere od strane resornih institucija kao materijal za EPRH	28.2.2013.	8.4.2013.
Obrada i objedinjavanje dostavljenih podataka od strane MRRFEU-a, te dostava 1. nacrtu EPRH-a na očitovanje resornim institucijama	15.3.2013.	19.3.2013.
Prikupljanje očitovanja resornih institucija na predloženi nacrt	22.3.2013.	8.4.2013.
Obavljene završne korekcije sukladno očitovanjima resornih institucija	29.3.2013.	9.4.2013.
Slanje nacrtu dokumenta na prevođenje na engleski jezik	30.3.2013.	5.4.2013.
Konačni nacrt dokumenta upućen na usvajanje VRH-u (koordinacija s procedurom za KP)	2.4.2013.	9.4.2013.
Ministarska konferencija o EPRH	3.4.2013.	
Obavljene završne korekcije sukladno uputama s konferencije	4.4.2013.	8.4.2013.
Upućivanje Ekonomskog programa prema Europskoj komisiji	15.4.2013.	

Makroekonomski okvir i fiskalna politika

- U narednom srednjoročnom razdoblju ekonomska politika bit će usmjerena na održavanje makroekonomske stabilnosti te stvaranje uvjeta za oporavak i gospodarski rast.
- Fiskalna politika i dalje će se temeljiti na fiskalnoj konsolidaciji nužnoj zbog rastućeg javnog duga i troškova njegova financiranja.
- Pritom je važno prilagoditi strukturu i brzinu konsolidacije uz istovremeno provođenje ključnih strukturnih reformi, kako bi se što manje negativno djelovalo na agregatnu potražnju i rast.

Projekcije bruto domaćeg proizvoda 2013. – 2016.

- U 2013. godini očekuje se zaustavljanje negativnog trenda u hrvatskom gospodarstvu i početak postupnog oporavka ekonomske aktivnosti.
- Projicirani realni rast BDP-a za 2013. godinu iznosi 0,7%, a glavni generator rasta bit će bruto investicije u fiksni kapital, temeljeno na javnom investicijskom ciklusu.
- Do kraja projekcijskog razdoblja predviđa se ubrzanje rasta ekonomske aktivnosti na 2,4% u 2014. te 3,5% u 2015. i 2016. godini.
- U posljednje dvije godine projekcijskog razdoblja značajan doprinos gospodarskom rastu doći će i od osobne potrošnje te izvoza roba i usluga.

	2012	2013	2014	2015	2016
BDP-realni rast, %	-2.0	0.7	2.4	3.5	3.5
Potrošnja kućanstva	-2.9	-0.7	1.5	3.7	3.6
Državna potrošnja	-0.8	-1.7	-0.9	0.7	1.0
Bruto investicije u fiksni kapital	-4.6	6.3	9.9	7.3	6.4
Izvoz roba i usluga	0.4	1.6	3.2	4.5	5.1
Uvoz roba i usluga	-2.1	1.2	4.3	6.2	6.2

Projekcije zaposlenosti i inflacije 2013. – 2016.

- Budući da će oporavak zaposlenosti zaostajati za oporavkom ekonomske aktivnosti, u 2013. godini nastavit će se negativna kretanja na tržištu rada.
- Od 2014. godine nadalje očekuje se zaustavljanje negativnih trendova na tržištu rada i rast zaposlenosti, koji će ubrzavati prema kraju projekcijskog razdoblja.
- U 2013. godini predviđa se blago usporavanje inflacije na 3,2%.
- U preostalim godinama projekcijskog razdoblja očekuje se daljnje usporavanje inflacije na razine od 2,3% u 2014. te 2,0% u 2015. i 2016. godini.

Fiskalne projekcije 2013.-2016. (I)

- Fiskalna politika u narednom razdoblju temeljit će se na dva načela:
 - brza fiskalna konsolidacija s obzirom na rastući javni dug i troškove njegova financiranja
 - nužnost usklađivanja brzine fiskalne konsolidacije kako se ne bi poništili pozitivni učinci promjene trenda gospodarske aktivnosti
- Srednjoročne mjere fiskalne politike bit će usmjerene na fiskalnu konsolidaciju koja utječe pozitivno na rast te djeluje u okviru snažnih fiskalnih pravila i prilagodbi kako na prihodnoj tako i na rashodnoj strani proračuna.
- Okvir fiskalnog upravljanja u EU, ali i u RH pridonijet će jačanju fiskalne prilagodbe kroz vrijeme.

Fiskalne projekcije 2013.-2016. (II)

- Mjere na prihodnoj strani:
 - realokacija poreznog opterećenja s rada prema potrošnji i imovini kako bi se što manje negativno djelovalo na rast i stvaranje radnih mjesta, sukladno preporukama EK
 - aktivnosti usmjerene na suzbijanje sive ekonomije i borbu protiv porezne evazije
- Mjere na rashodnoj strani:
 - poboljšanje učinkovitosti javne potrošnje uz primjenu diferenciranog pristupa kod racionalizacije kako bi se očuvali izvori potencijalnog rasta
 - prioritet će biti ulaganja u vodnu i prometnu infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo
 - intenziviranje reformi na područjima tržišta rada, mirovinskom sustavu, socijalnoj skrbi i zdravstvenom sustavu

Manjak proračuna opće države 2012.-2016.

- Manjak proračuna opće države kontinuirano će se smanjivati svoj udio u bruto domaćem proizvodu s razine od 3,6% u 2013., 3,4% u 2014., 3,1% u 2015. te 2,6% u 2016. godini.

ESA 95 metodologija

(000 HRK)	Izvršenje 2012.	Projekcija 2013.	Projekcija 2014.	Projekcija 2015.	Projekcija 2016.
DRŽAVNI PRORAČUN					
<i>Ukupni manjak/višak, % BDP-a</i>	-3,4	-3,2	-3,1	-2,7	-2,2
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI					
<i>Ukupni manjak/višak, % BDP-a</i>	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
LOKALNA DRŽAVA					
<i>Ukupni manjak/višak, % BDP-a</i>	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA					
<i>Ukupni manjak/višak, % BDP-a</i>	-3,8	-3,6	-3,4	-3,1	-2,6

Financiranje proračuna opće države 2013.-2016.

- Potrebe za financiranjem manjka proračuna te dospjelih obveza usmjerit će se na domaće i inozemno tržište.
- Zaduživanje će biti provedeno u instrumentima s dužim rokom dospelja i to prvenstveno u obveznicama.
- Glavnina dospjeća obveza u razdoblju 2013.-2016. odnosi se na sedam dospjeća obveznica, pri čemu je pet domaćih, a dva inozemna.

Obveznica	Datum izdavanja	Iznos (milijuni)	Kamatna stopa	Dospijeće
DOMAĆE OBVEZNICE				
Serijska 11 D-13	11.7.2006.	4.000 HRK	4,50%	11.7.2013.
Serijska 05 D-14	10.2.2004.	650 EUR	5,50%	10.2.2014.
Serijska 09 D-15	14.7.2005.	350 EUR	4,25%	14.7.2015.
Serijska 10 D-15	15.15.2005.	5.500 HRK	5,25%	15.12.2015.
Serijska 16 D-16	22.7.2011.	3.500 HRK	5,75%	22.7.2016.
INOZEMNE OBVEZNICE				
Euro - EUR VI 2014	15.4.2004.	500 EUR	5,00%	15.4.2014.
Euro - EUR VII 2015	5.6.2009.	750 EUR	6,50%	5.1.2015.

Javni dug 2012.-2016.

- Sukladno planiranom manjku odnosno potrebama za financiranjem očekuje se da će javni dug na kraju 2013. iznositi 190,6 milijardi kuna ili 56,2% BDP-a.
- Projekcije ukazuju da će se trend rasta javnog duga stabilizirati u 2014. na razini od 57,5% BDP-a, nakon čega se očekuje i pad njegova udjela u BDP-u na 57% u 2016.

% BDP-a	2012.	2013.*	2014.*	2015.*	2016.*
Javni dug	53,7	56,2	57,5	57,5	57,0
Inozemni	19,0	22,9	24,9	25,6	26,0
Domaći	34,7	33,4	32,5	31,8	31,0

Vrijednosti glavnih ciljeva za RH

GLAVNI CILJ	RH (2011.)	RH (2020.)	EU (2020.)
1. Zapošljavanje (stopa zaposlenosti)	57%	59%	75%
2. Istraživanje i razvoj (% BDP-a koji se ulaže u I&R)	0,75%	1,4%	3%
3. Klimatske promjene / energija			
3a. Smanjenje emisije stakleničkih Plinova (u odnosu na 1990.)	95,2%	106%	80%
3b. Udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji	13,8%	20%	20%
3c. Energetska učinkovitost		20% (9 192 TOE)	20% (1 474 000 TOE)
4. Obrazovanje			
4a. Udio populacije koji rano napuste školoвање	4,1%	4,0%	10%
4b. Udio populacije u dobi 30-34 sa završenim tercijskim obrazovanjem	24,5%	35%	40%
5. Siromaštvo / socijalna isključenost (broj siromašnih)	1 382 000	1 282 000	smanjiti za 20 milijuna

Ključna područja reformi definiranih u EPRH (I)

- Fiskalna politika
- Reforma sustava mirovinskog osiguranja
- Reforma zdravstvenog sustava
- Povratak normalne kreditne aktivnosti u gospodarstvu
- Povećanje produktivnosti malih i srednjih poduzeća
- Jačanje inovacijskog potencijala
- Povećanje investicija
- Reforma tržišta rada
- Reforma obrazovnog sustava
- Reforma sustava socijalne skrbi

Ključna područja reformi definiranih u EPRH (II)

- Reforma javne uprave
- Reforma pravosuđa
- Klimatske promjene i energija
- Siromaštvo i socijalna isključenost
- Ostale reformske mjere vezane uz privatizaciju i restrukturiranje javnih poduzeća, dodjelu državnih potpora, daljnji razvoj infrastrukture, jačanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora, prostorno uređenje i urbani razvoj te zaštitu okoliša i prirode

UKUPNO: 81 MJERA